

ANYÁK HETILAPJA

SZERKESZTI

VACHOTT SÁNDORNÉ.

Előfizetési díj:

Postai úton vagy Budapesten házhöz hordatva:

Évenegyre (ápril, máj, júni) 1 ft. 50 kr.
 Három évenegyre (ápril—december) 4 » 50 »

Az előfizetési pénznek

a kiadó-hivatalhoz

(Pest egyetem-utca 4. sz.) bérmentve intézendők.

Teodóra.

Beszély.

VACHOTT SÁNDORNÉ-tól.

(Folytatás.)

Mondom fiam ily leánynyal házasságra lépni, nem neked való — szolt Zárday György fiához. — Ha házasodni akarsz, vedd valóságnak az életet. Bánhalmy Teodora kedves, szép leány, — de neked életrevaló feleség kell, ki asszony is tud lenni, s társné is. Teodóra mellé még valakit keresned kellene, ki házatat kényelmes otthonná varázsolja, rendet tart, s gondoskodik szükségidről.

Igazad lehet atyám, — viszonzá Ede lehangoltan — magam is átlátom, hogy Teodóra kedves, szép teremtmény, — de nem az életbe való. — És lásd mégis úgy tetszik, mintha csak arra született volna, hogy szeressen s boldogiton.

Bizonyosan arra is született, — de együgyü anyja mindent elrontott tulvitt nevelésével, — s ő felelős érte, ha leánya áldozatul esik. Mert a szépség nem elég boldogításunkra — tevé hozzá felsőhajtva — azt épen úgy megszokjuk, mint ki kevesebb kellemmel van felruházva. Állandóan csak oly nő kötheti le férje érzéseit, ki mint háziasszony — feleség — és anya egyenlően bírja tiszteletét.

Igen, de Teodóra még oly fiatal! akár magam nevelhetném kedvem szerinti feleségnek.

Csalóddol fiam, Teodora fiatal, de lelke oly ábrándos irányt vett már, s annyira nincs szokva a *költelességérzet* által kormányoztatni magát, hogy férje jóakaró útbátérítései csak boldogtalanságát eszközlőnlék. De ha még sikerülhetne is az ily második nevelés, gondolkozzál fiam, vajjon szabad-e józan embernek egész jövőjét bizonytalanért kockára tenni? Ha házasodni van kedved, keress magadnak oly feleséget, kit anyja jól s okosan nevelt, azt könnyű lesz úgy vezetned, hogy boldoggá tehessen. Teodóra ábrándok és eszményképek után kapkod, s nincs férj,

ki őt boldogíthatná. — Egyébiránt ez csak atyád magán véleménye, — tudod, nem avatkozom dolgaiddba, mióta képes vagy azokat magad elintézni. — Nem nekem házasodol, — de sorsod szívemen fekszik, — s épen azért vedd fontolóra legjobb barátod megjegyzéseit.

Az apa és fiu melegen kezét szoritának, s meglátszék mindenikök arczán a kölcsönös bizalom s tisztelet.

Bánhalmy Teodóra föllépte a városban nagy hatást, egész kis korszakot képezett. Nyájás barátnék sereglekét körül, s számtalan hódoló, — irányában mindenki előzekény és figyelmes volt szemben legalább, mintha egész világa angyalokból állt volna.

Bánhalmyné büszkén járt-kelt tereméből terembe szép leányával, s meg vala győződve, hogy nincs anya, kinek több önelégültségre volna oka, mint neki, — míg Teodóra mint szelid, áldozatra szánt galamb, csaknem elkábult olykor a rá nézve oly szokatlan zaj s zürzavartól.

Mit mondasz Teodórához? Kérdé L-né teremében az úrhölgyek egyike.

Csinos kis libácska — viszonzá közömbösen a kérdett.

Én is azt tartom, — mond egy más — külseje csak megjárna, de semmi modora, semmi társalgása.

Nagyra is lehetett hát Bánhalmyné nevelésével! — szolt Körmöczyné a lehetőségig felpiperézve, s alig bírva fényes ékszerrei terhét. — Mindig mondtam én, hogy az a sok haszontalan tanulás volna, ne volna.

Szavait végezve méltósággal üt fel fejét, viruló Évájára elégtülten pillantva, s aztán legyezetni

kezdé magát fényes legyezőjével, mintha szükség volna enyhülést keresnie, iménti felgerjedése után.

Mert Körmöczyné soha nem hallható Bánhalmyné nevét felgerjedés nélkül, ki egykor vetélytársnéja volt, mivel — (köztünk maradjon) — Bánhalmynak őt kellett volna nőül vennie. S azóta is, mióta mindketten férjhez mentek, s anyák valának, ezer félreértés távolította el őket egymástól, s bár szomszédságban laktak, s mindenik igen jól tudta mi megy a másik házánál naponkint véghez, csak igen ritkán látogatták egymást, s azt is csak azért, hogy minél több kifogást találhassanak egymásban.

Körmöczy Benedekné egyébiránt éppen ellenkezője volt Bánhalmynénak, s egyetlen leányát is egészen különböző módon nevelte. Ő is túlságba esett, — amaz azon törekvők, hogy leánya csupa szellemiség, s nagyvilági hölgy legyen, — ez pedig a legfőbb női erényt az életrevaló gazdasszonykodásban helyezé, s mellőzött minden nemesebb foglalkozást. Mind a két anya elfelejté, hogy a szellem és anyag csak úgy igazán becses, ha egyesülve birjuk. Egyoldalú, korlátolt, bár ellenkező nézetekből indulva ki, mindketten merész kockára veték leányaik sorsát.

Teodóra csupa ábránd s szellemiség volt, ki anyja szeretetét csak közvetve tapasztalván, soha egészen boldognak nem érezheté magát, — szíve meleg szeretet után sovárgott, s csak ábrándokba keresheté kármentesítését.

Éva gyakorlati foglalkozások közt növe fel, nem érzé annyira szükségét a szeretetnek, mit jól fölvéve, ő is nélkülözött, a gazdasszonykodás által tökéletesen igénybe vett anya mellett. Csinos kis fejét egyáltalán véve nem levén ideje gondolkozás, vagy éppen ábrándokon törni, egész nap folytán sürgött-forgott, s csörgette a gazdasszonyi kulcsokat, a nélkül, hogy csak eszébe is jutott volna, miként a dolgok máskép is mehetnének. Érdekét a háztartási gondokon kívül, semmi nem költethé fel, — olvasással éppen nem rontá szemeit, — hangversenyekben a hosszú, csendes ülést megúnta, a zenét csak akkor hallgatta öröme, ha láb alá húzta a cigány. Szóval, életrevaló, derék leányka volt, kinek ha nem valának is finom kis kezei, de annál munkásabbak voltak.

Ha őszintén akarunk szólni, meg kell vallanunk, hogy Körmöczyné a városi élet legnagyobb ellenségei közé tartozott, s leányát — mellékesen legyen mondva — soha nem hozta volna Pestre, — miután buzgón reménylél, hogy kit Isten Évájának rendelt, az falun is fel fogja őt keresni, — de hogy a büszke Bánhalmynénak megmutassa, miként leánya mindenkor megállhat az övé mellett, kész volt ott hagyni gazdasszonyi körét, s most éppen mint hajdani vetélytársnéja, ő is járt teremből terembe.

Éva föllépte a nagy világban még Teodóra mellett is sokkal nagyobb zajt ütött, mint az előzmények után képzelhetnénk, miután a gazdag leányka kedves arca, ruganyos mozdulatai, s csinos tánca által éppen annyi hódolóra talált, mennyit kellemei méltán érdemeltek.

Mig Zárday Ede szívet Teodóra vonzó, gyöngéd lénye kezdé lekötni, azalatt apja, practicusabb szempontból véve fel a dolgot, Évát szemelte ki menyének.

Hogy akár egyik, akár másik alkalmas nő leendő oly férjü boldogítására, kit vágyai józan életnézetek mellett is, nemesebb s magasabb cél felé vontak, — nehéz egyszerre meghatározni. — Annyi azonban bizonyos, hogy ha a két fiatal hölgy megoszthatta volna egymás közt tulajdonait, mind a kettő sokkal inkább megközelítheté vala a boldogítva boldogulást.

Egyik csipős észrevétel a másikat váltá Bánhalmynék rovására, mint a jelen nem levőkére rendszeren szokott női társaságokban, — mert az asszony, ki társaságoknak él, sokkal szigorubb ítéleteiben társnéi iránt, mint az, kinek egész világa : a házikör.

Az ajtó éppen legjobbkor tárult fel, s Bánhalmyné lépett be, leányától követve.

Azt hittem már nem is jöttök — szólt elébök sietve a nyájás háziasszony.

Egész estvét elrontotta volna elmaradástok — tevé hozzá egy más.

Teodóra nélkül nem lehet mulatni. — Szólt a harmadik s negyedik egyszerre.

Ki is gondolna arra! — Mondá szemrehányólag az ötödik, s így tovább a hatodik és hetedik is, mintha nem is ők volnának az iménti elménczkedők.

Csak Körmöczyné ült bántódva és fészeken előbbi helyén, ki belső felgerjedését csak azáltal árulta el, hogy magát a szokottnál még gyorsabban legyezőgeté.

Igen jók vagytok kedvesim — szólt Bánhalmyné csaknem kegyesen, míg redőzetes selyem ruháját a pamlagon elhelyezkedve, a lehetőleg szétigazgatá, hogy ha már igénytelen belső tehetségei szűk tért foglalnak el, külsőleg legalább annál inkább szétterjeszkedjék.

Teodóra nyájasan, de minden látható élvezet nélkül társalgott barátnéival, s később az urakkal szintugy, — míg Éva csaknem türelmét veszté, hogy egy kis táncz által senkinek nem jó kedve a hosszú estét rövidíteni.

A feltárult ajtón Zárday Ede jelenteté.

Kevés pillanat mulva a multság sokkal derültebb szint vön, — de Zárday szokása ellenére, ma feltűnőleg látszék Teodóra társaságát kerülni.

Fa vagyok leveles...

Fa vagyok leveles
Virágos ágakkal,
Megrakva csevegő,
Zengő madarakkal,

Más fának virágit
Csakhamar elnyílnak,
S lombjai évenként
Sárgulva lehullnak.

Dalos madarait
Őszszel elköltöznék.
És helyettük száraz
Ágai csörögnek.

Télen nyáron egyre
Nyílnak virágaim.
Őszszel, mint tavaszkor
Lombdúsak ágaim.

Dalos madaraim
Soha el nem hagynak,
Anyai fészkekben
Híven megmaradnak.

Fa vagyok, lombdus, fa,
Gyermekim az ágak,
A virágok rajtam,
A dalos madarak.

Édes csevegésök
Madarak zengése,
Szívem húrjainak
Örömtelt rezgése.

Szendrey Júlia.

Képek, a női nevelésről.

Rudolphi Karolin után.

MÁSODIK LEVÉL.

Mióta a gyermekszobában először fölkerestelek levelemmel, több hét mult el, s így Idába több szép hajlam közeledett fejlődéséhez. Mit gyermeked egészségéről írsz, bensőleg megörvendeztetett. Hisz első jó, — vagy rosszúl létünk bizonyosan többet határoz egész életünkre, mint képzelnünk lehetne!

Hogy Ida mindenkinél előbb fog téged megkülönböztetni, előre sejtém; de ily hamar — — az csaknem hihetlenné látszanék, ha nem tudnám, hogy a szeretetnek minden csoda sikerülhet.

Szerencse, hogy bátorságod van kizárólag gyermekednek élni, s hogy külső körülményeid sem jönnek ezzel túlságos ellentétbe. Mert különben korán kellene Idát ahhoz szoktatnod, hogy Gertrudnál is szívesen maradjon, nehogy a vágy utánad, távolléted alatt, kedvetlen siránkozásra adjon alkalmat szegénykének, vagy azáltal, ha sírására azonnal szaladnál, az önfejűség s daczolás magva fejlődik ki benne.

Nem képzelhető oly társaság, mely rá nézve a tiednél jótékonyabb volna, — de miként lesz akkor, ha férjed sürgős dolgai alább hagynak, s pihenő óráiban ő is szükségelni fogja társaságodat, Ida pedig kivüled senkinél maradni nem akar?

Gertrud jó, s értelmes, s mi belátás s miveltség tekintetében hiányzik nála, kipótolja engedelmissége, s a csaknem bálványozó ragaszkodás, melylyel irántad viseltetik.

Shoktasd hát Idát ahhoz is, hogy időnkint nála is szívesen maradjon, s használd föl Gertrud tisztelet-

teljes ragaszkodását, saját miveltésére. Igyekezzél e jóléltü teremtményt — hisz megérdemli — a szolgálóosztálynak magával hozott vélemény, — és előítéleteiből kivetkeztetni, s szívébe helyesebb nézeteket, — s meggyőződést önteni.

Ezen pontra nézve bizton fölül emelheted őt állásán, — csak javát fogja eszközölni. Képezd belőle necsak jobb kezedet, hogy gépszerűleg betöltse parancsidat, hanem légy azon, hogy értelmes helyettesedet formálhasd belőle.

Szellemed — s anyai szívedet nem ruházhatod reá, de szoktasd őt szellemedben működni, s jó, valódi női szíve megteszi a többit. Ha sikerül, mint óhajtom és reménylem, engedd, hogy segélyedre legyen anyai gondoskodásidban, hogy többi, s épen oly szent kötelességeidet se légy kénytelen elhanyagolni.

A rendes cseléd lekötölező mód által, ajándékosztogatással nem érhetnéd e részben czéledat, de megbecsülő bizalom által, igen.

Shoktasd Gertrudot anyanyelvünket, melyen gyermekeddel csevegni fog, lehető jól beszélni. Ha jól emlékszem, kiejtése tiszta, csinos. Javítgasd őt barátságosan; mondd, hogy igyekezzék gyermekedért elszokni hibás tájkifejezésitől.

S mi szinte igen fontos: figyelmeztessd most előre, mikről lesz tilos a kiseded előtt beszélnie; tedd józan felfogása előtt kézzelfoghatóvá, mi hátrányos a dajkák rendes enyelgési módja a gyermekekre nézve, s mi ártalmas különösen ha nevetésre erőszakosan

ingereltetik. Mondd, hogy Idád magától megtanul nevetni, a mint szívéből örvendeni képes lesz, s hogy az ingerkedés s csiklandás egészen viszás módok e részben.

Ha Gertrudot efféle támogatások által idején előkészítéd, nagyon használható segédet nyersz benne, ki hivatásokat könnyíteni fogja, s távolléted alatt sem ront semmit.

Arra is különös figyelemmel légy, hogy mindig tisztán s rendszeren öltözzék, úgy hogy mire Ida az ellenkezőt észrevehetné, szilárd szokása legyen már a csinoság, hogy a kicsikére nézve a tisztaság és rend természetes szükségé váljanak, s az ellenkezőről még csak sejtélemmel se birjon.

Közeledik az évszak, melyben a lég meg fog szelidülni. Nyittasd ki a nap legmelegebb óráiban az ablakokat, hogy Ida lassankint megbarátkozzék a szabad levegővel. Meglásd, nemsokára örvendeni fog neki, s maga óhajtoz utána. Vidd őt ekkor kerteskédbe, s mulass vele mindig több-több ideig a szabadban. De a szokottnál kissé melegebben öltöztess, nagyon azonban ne burkold be őt, hogy soha ne

ismerhesse saját tapasztalási után fogfájási, fülzsakgatási s egész sereg (reomának keresztelt) hülési bajainkat.

Gondos gyermekdiéta által még a rettentő himlő betegség elhárítását is lehetőnek tartják, s ha ez csak jámbor kívánat s hit volna is, alapja minden esetre valami szilárd, az tudnillik, hogy jól értelmezett életrendszer, s okosan rendezett életmód által, mely a természethez lehető közel áll, igen sokat lehetne eszközölni, ha azt a gyermek első életidejétől kezdve szakadatlanul, s egy értelemben gyakorolnánk. Ily módon még a skrofulai bajok is bizonyosan elkerülhetők. S pedig hogy mint megronthatják e bajok nemesak egész gyermekiség idejét, hanem gyakran egész életen át kegyetlen üldözője marad áldozatának, magad láthattad az R-családon, ha még emlékezel ezen szerencsétlenek szomorú kórházi létélére.

Őrizd tehát kedves gyermekedet túl meleg ágytól, túl meleg szoba s forró ételtől, ha majd ez utóbbi is elkezd szükseélni, a legnagyobb ovatossággal. Isten veled édesem.

I d á m n a k.

Mint a dalló kis madárka
Száll bimbóról nyílt virágra,
Gyermekörömeid közül,
Úgy serdülj szép leánykorra.

S mint most kis szivedhől hiszed
A virágok tündereit
S fényes képzelet tarkítja
Játszi korod örömeit :

A valóság, majd ha serdülsz,
Oly gyöngéden ébreszsen fel,
S jövőd állandó tündérét
Boldogságban találjad fel.

Irma.

Az emberek iránti bánásmód felől.

Törekedjünk az emberek s az élet felől igaz fogalmakat szerezni.

Nagy része azon rosznak mely által gyakran a legjobb ember is nyomva érzi magát, ama viszás nézetekből származik, melyeket nemők s az élet felől alkotnak.

Nem angyalok a halandók, s ki azoknak képzeli, könnyen csalódhatik, s panaszra fakadhat.

De nem is ördögök. Ki ily alakban látja őket, az egyoldalú tapasztalatok után ítél, s nem csoda ha oly modort nyer, mely minden szívet elidegenít.

Az emberközönségesen nem oly jó bensőleg, mint külsőleg látszik, de sokkal jobb mégis, mint a misantropok festeni szeretnék. Még az is, ki eltévedt, sőt bűnökbe süllyedt, bír némi csirájával a jónak, s képes a javulásra. Kétségbeesni senki fölött nem

volna szabad. Véghetlen az akaraterő mely az emberben rejlik, — gyakran csudákat mivel az. Isten képességét, mely az emberre ruházatték, bemázolni lehet, de letörölni nem.

Az emberbe legsajátságosb s kárhoztathatóbb folytonos habozása a jóban, jelentéktelen biztossága, s ragaszkodása oly dolgokhoz, melyek kicsinyesek s haszontalanok. Szilárdsága sem igen van nagy s szent célok kivitelénél, s kevés ereje s kedve, magát magasabb állásban feltartani, — míg a szentségtelen s közönséges iránt nagyon is engedékeny. Ezen hibák azok, melyek igen sokakban feltalálhatók, s miket tökéletesen, csak igen kevesen nélkülöznek.

Ne várjunk tehát nagyon sokat az emberektől, s szerencsénket ne építsük változókon kegyeikre. Érzékenyen talán ritkábban csalódhatunk akkor. Ha

változtatják alakjaikat s nézeteiket, legalább nem jó váratlanul. Építsük boldogságunkat saját bensőnkbe.

Erősítsd minden nemesebb erőt, s ha körülled minden hütlenné válik, találj és keress akkor menhelyet önkebledben!

Ki szívével s lelkismeretével öszhangzásban él, annak egy hű, erőteljes barátja soha nem fog hibázni, s ki inkább van szokva önmagára, mint másra támaszkodni, ritkán találja elhagyatva magát.

Az élettől nagyon sokat várni annyit tesz, mint megfosztani magadat annak élvezete- s nagyon sok ártatlan örömtől. Nem fájdalmak hazája ez, mint sokan hajlandók hinni, de nem is áll csupa örömekből, mint tapasztalatlan ifjúságunkban képzeljük.

Ne alkoss magadnak az életről sötét képet, de ne is túlzott reményeket. Folytonosan változnak abban a jó és rossz napok, az öröm és fájdalom, az árnyék és fény.

Élvezd az örömeket melyek utadba jönnek, hálával s mérséklettel, s légy minden perczen fájdalomra készen.

Igyekezzél derült kedélyre szert tenni, s keresd még a kedvetlenségnek is szelidebb s enyhébb oldalát.

De — mi legfőbb — törekedjél magadat vezetni s nyájassá tenni az életet, — mert mit magad készítesz belőle, azzá lesz számodra, mennyiben ez magadtól függ.

Minden embernek megvannak sajátságai, képzelődései, kedvenc hajlamai s törekvései.

Ha nem akarunk közeledésünk által másokkal ütközni, szükség, hogy minden egyesnek tanulmányozzuk sajátságait, s a szerint bánjunk vele. Túlságos követelés volna másoktól kívánni, hogy hozzánk alkalmazkodjanak, s nézeteinket s kívánatinkat magokévá tegyék.

Ki mindenkivel sajátsága szerint bánik, s a szerint hat rá mint az kívánja, könnyebben keresztülhatol, s mindenkire nézve kellemessé válik.

Találunk rajtok oly hozzájuk olvadt gyöngeségeket is, melyek második természetökké váltak az illetőknek. Miért ne akarnánk — feltéve, hogy nem erény- s erkölcsellenesek — emberbarátiag átnézni a hibákon, s azok szerint alkalmazkodni!

Valljon magunk mentek vagyunk-e minden gyengeségtől? Nincs-e nekünk is elnézés s kíméletré szükségünk?

Tanulmányozd szorgalommal az embereket, kikkel sorsod összehoz, s bánj velök a szerint, a mint lényök véralkata, miveltsége s sajátságai kívánják; ily módon könnyű lesz egyetértésben maradni velök, s hivatásod jó sikerű lehet.

Födolog, mely által viszonyaink között másokkal érintkezünk, elvitázhatlanul a *tiszta jóakarát benső szeretet*. Embertársainkhoz valódi, s őszinte vonzalommal kell közelítünk, s javukat szívünkön hordva, bensőleg törekedjünk, boldogságunk által másokét is emelni.

Kiben igaz emberszeretet él, az bajosan kezdhet olyat, mi másokat ellenségeskedésre ingerelne. Csak vétesd észre, hogy szived őszinte jóindulattal van embertársaid iránt eltelve, s bizonyosan bizalommal, tisztelet- és szeretettel fognak körül. Szerető kedélynek semmi nem állhat ellent, s ott hol igaz, benső jóakarát honol, béke és öröm uralkodik.

A közönbös, hideg szívek, kik külsőleg barátságot s szeretetet színlelnek, míg bensejükben mások javával nem törődnek, magokban sem boldogok, s a külvilágban, hol csakhamar megismertetnek, szegénységük s csalásuk megvetés, sőt gyűlölet tárgyává lesznek. Életök való öröm s élvezet nélkül foly.

Találd örömedet a szolgálatkészségben.

Kölcsönösen támaszt és segílyt szükségelünk mindnyájan. Mi ennél hibáz, azt bírja a másik. Csak minden segédforrás egyesülése által, melylyel nemünk bír, elérhető az egészsnek java.

Ha képes vagy tanácsolni, segíteni, örvendeztetni és boldogítani, tedd azt, bár hol nyíljék alkalomad. A gondviselés azért áldott meg tehetségekkel s erővel, hogy használj, hol lehet.

S használj kebled örömeivel, hogy számodra is nyilvánjanak meg a szívek. Így ha majdan segílyre lesz szükséged, szerető szolgálatkészségedért nem fog hiányzani a viszonyszolgálat.

Ha bizalommal viseltetik valaki, s szívét kiönti irányodban, s titkáknak biztosává léssz, tiszteld e bizalmat lelkismeretes hallgatás által.

Rosz és megbocsáthatatlan, ha oly közleményt árul el valaki, mely azon hiedelemben, hogy vele visszaélni nem fogunk, bizaték reánk. Gyakran támadnak ez által a társas élet viszonyai közt számlálhatlan kellemetlenségek.

Többnyire inkább könnyelműség s fecsegési ösztöne, mint rossz akarat által csábítatik az ember e hibára, melylyel nem egészen alaptalanul, a nőnem leginkább vádoltatik.

Őrizkedjél ovatosan minden efféléltől, uralkodjál veszélyes hajlamod felett, s legyen erőd azt, mivel más által megbizátal, mint minden olyast, melynek további terjesztése félreértésekre, vitákra, gyűlölségre, vagy valakinek kárára adna alkalmat, szivedben örzeni, hogy igazolhasd tiszteletre méltó hallgatással a bizalmat, mely benned helyezteték.

Ha így téssz, sok kellemetlenséget kerülsz másokkai érintkezéseidben.

A gyermekkor ápolása orvosi szempontból.

A gyermek a nap legnagyobb részét szabad lég alatt, mérsékelt mozgásban s mindenféle testgyakorlattal párosult játszásban töltse el, miután ez az, a mi őt szerfelett erősíti, nedveit egyenlőleg osztja el, s a fejlődés hibáitól legbiztosabban megőrzi. De a visszaéléseket, minők az erő túlfeszítése, nyomorék-ságot okozó vigyázatlan szeleskedés, a test túlságos felhevítése, s ilyenkor ital vagy hideg levegő által könnyen meghűthetése, kerülni kell.

Testi erő fejlesztése mellett a gyermek lelki tehetségeit sem kell elhanyagolni, csak hogy ez a maga idejében, ne túlságosan, s az egyéniséghez mérve történjék. Hibás vélemény, hogy a gyermeket korán kell tanuláshoz szoktatni, mert ha ez a testi erők és szervek fejlődésével egy időben történik, az életművezet kifejlődése hátramarad, a test elgyengül, s szervezeti tökéletlenségen alapuló többféle betegségek lesznek következei.

Tanulás megkezdésére legalkalmasabb a nyolczadik év, midőn a testi erők s szervek kifejlése már megtörtént; de ebben is van kivétel, miután egyik gyermek lelki tehetsége hamarabb fejlődik, mint a másiké.

Érészben az embereknek hibás felfogásuk van, s azt képzelik, hogy a lelki tehetségeire nézve korábban fejlődő gyermeket hamarabb kell tanulásra fogni; holott az ellenkezőt kell épen cselekedni, miután a korai

érettség nem rendes állapot, hanem betegség. Ezért az ily gyermek tanulási vágyát mérsékelvén, ösztönözni inkább az olyat kell, kinek lelki tehetségei háttérbe vannak szorítva, hogy így a testi erők a szellemi kifejlődéssel együtt haladhassanak; sokkal nagyobb érdekekben állván a szülőöknek ép és egészséges gyermekeket, mint tudományos csodaszülötteket nevelni. A korai tanuláshoz még többet árt az, ha a tanulás szobájában, kivált iskolai rekedt levegőben ülve történik; ezért a kis gyermeket a mikor csak lehet, a szabadban kell tanítani, hol a természetből merített oktatások, minden könyv szerinti tanulást föltülmulnak.

A gyermek semmi túlizgató, túltápláló vagy erős eledelkehez ne szokják; s különösen a lefekvés idejéhez közel, húst, kemény tojást, fűszeres eledelket, ne egyék. Naponkint mosdjék hideg vízzel, s a szabad levegő élvezését el ne mulasztja. Öltözete könnyű legyen, estve, fárasztó munka után fekdjék le, madráczon háljon, s reggel amint fölébred, fölkeljen. A napot mozgásban, fárasztó munkával töltse, hogy életerejének fölösleges részét fölemészze. Érző és gondolkozó erejét korán és nagyon meg ne erőltesse; ezért minden beszédet, minden alkalmat, mely őt e részben fejleszthetné, gondosan kerülni kell. Végre a reá felügyelő cseléd jóerkölcsű legyen, hogy attól valami rosszat ne tanulhasson.

dr. L.

A r a n y m o n d a t o k.

Külföldi remekirók után.

A gyermek első tanítója az anyai szeretet.

Aimé-Martin.

A jövőt lopjuk meg, ha rosszul neveljük az ifjúságot.

Goethe.

Ki a tanítvány érdekét lekötni képes, az megnyerte figyelmét is.

Salzmann.

Inkább kell a gyermekkel egy dolgot tízszer sméltetelni, mint tízfélét egyszer.

Rauschbusch.

Nevelésnél legfőbb parancs, minden szórakozott-ság ellen működni.

Goethe.

Gyermekekre nézve nincs szükségesebb iskola, mint a türelemé, mert vagy akarátának kell ifjúságban megtörnie, vagy a szíve törik meg öregségében.

Jean Paul.

A legnagyobb hiba az, melyet nevelésnél elkövetni szokás, hogy az ifjúságot öngondolkozásra nem szoktatják.

Lessing.

A zajos anya ellenmondás a nevelésben, mert míg a szelidség példái mindent tehetnek a gyermek hevessege ellen, a tanítások s tilalmak semmit.

Jean Paul.

Bár mit mondjon az anya leányának, az által el fog törtölni, mit a leány töle azzal ellenkezön tenni lát.

Fenelon.

A fiunak meg lehet engedni, ha az egészet tekintve, itt-amott némi kicsinyes mellék dolgon keresztül néz, de a leánynak soha, kinek fötulajdona a házias kicsinyesség, s kell, hogy az is maradjon.

Dinter.

Tanulj magad, mielőtt tanitanál, s ne utánozd

az orvosokat, kik mint szabók, idegen posztón tanulnak szabdalni.

Hippel.

A női nevelés legtöbb ferdesége az asszonyi nem homályos fogalmából ered, saját hivatása tevékenységére nézve.

Burow Júlta.

Ha ígérsz, anélkül hogy megtartanád, s fenye-

getsz, anélkül hogy teljesitenéd, magad rontod le fontosságodat gyermekeid előtt.

Salzmann.

A gyermek kíváncsisága természeti ösztön, mely mintegy a nevelés útját egyenliti; ne mulasztjuk fölhasználni azt. Kérdéseik soha ne legyenek fárszók ránk nézve, mert azok a bemenetek, miket a természet a tanulás előtt tár föl.

Fenelon.

Házi foglalkozások s kötelelességek.

A tavasz elérkezett, a ki teheti, siessen gyermekeivel a budai hegyek közé, vagy falura, s azokkal együtt, kik szerencsések állandóan falun lakhatni, intézkedjék úgy, hogy a kicsinyek foglalkozásai és mulatságai egyformán csak künn, a szabad levegőn menjenek véghez.

Minden zöldül s virágzásnak indult, — a lég enyhe s éltető, minden madárka üdvözlő dallal köszönti az áldást terjesztő tavaszt, s egész természet nyájasan nyitja meg szemét hosszú téli álma után.

A munkátlan föld mintegy fölhi bennünket, hindentünk be keblét virágmaggal, — hisz oly kevés ápolásért minden szál virága annyi hálával jutalmaz, oly szépen nyílik s mosolyog mindig, még harmatos arcczal is csak mosolyog ránk, bár a harmat virágkönynek látszik.

Hogy ne kívánánk hát oda vinni gyermekeinket, hol jótéteményekért hála jutalmazza, s fáradságuk után virágok kelnek, — hogy ne óhajtanánk oda vinni, hova koruk annyira illik: a természet nyílt ölébe, madárdal és tavaszvirulás közé?

Hisz tanulmányait folytatva is szakíthatunk számukra néhány órát naponként elkészített, csinosan munkált kertcskéjük rendezése — elvetése — s beültetésére. Most van ideje ujonnan rendezni az egészet, a táblácskákat csinnal újra osztani, begyepezni széleit, s a kis öntözővel korán reggel, még mielőtt a nap heve érné, jól megöntözni a zöldülő gyep szegőket, s mindent, mi szomjazni látszik, s enyhítő nedvességet igényel.

S mi jól esik annyi fáradság után a valóban megérdemlett reggeli! s a tanulás mi könnyen megy! szinte fogékonyabbá válik a lélek, a testi megújulás után, melylyel a fűt — fát — s virágot élesztő szabad lég, a gyermeket is elárasztja.

S mert szükséges, főképp leányaknál, hogy a kézi munkákra is időt — s gondot fordítva, ülni is szokjanak, azon pár óra, melyet napjában a varró asztalka mellett töltenek, mintegy átalakul pihenés

óráivá, s így még a pihenést is gyakorlati hasznos foglalkozássá változtatja.

S az földolog, hogy a kis leány már idejekorán szokva legyen magát s minden dolgát a háznál, a legkisebttől a legnagyobbig, szükségesnek s hasznosnak tartani, — még ha szaladoznia s játszania kell is, azon gondolatba tegye, hogy azt egészsége miatt kötelessége tennie, bár különben is igen szívesen megtenné.

Tanulni egyébiránt mindent igen kényelmesen lehet a szabad levegőn sétálva, — a zene, rajz, s kézimunkák kivételével — sőt legczélszerűbb is a fejlődő gyermekekre nézve, miután egészségi szempontból, mit a szellemi erőfeszítés levonna, azt a szabad lég élvezete testileg kétszeresen visszapótolja.

S főkötelességünk gyermekeink szellemi képezése mellett testi erősödésök eszközzése is, — mert a szellem és anyag csak egymást egyensúlyozva, s testvéries öszhangzásban egyesülve becsesek, — különválva, félszeg mindenik, s az asszony sem női sem anyai kötelességeinek meg nem felelhet kellően, ha a kettőt egyesülve nem bírja.

A természet minden egyes, fejlődő levélkéje, külön meghívó levele gyermekeinknek, — kísértük csak meg az olvasást, — a finom zöld erecskék olyan világosan olvasható betűk, ha nem csak szemünkkel, de szívünkkel is megkísértjük a betűzést, — íme, hisz világosan láthatjuk, s érezhetjük, hogy ott, hol ama zöld meghívó levélké fejlődtek, gyermekeink is mintegy meg fognak újulni, s a nagy erő, mely a milliárd fűszálat szálanként fölesalta a föld szerető kebléből, azon erő gyermekeinket is éleszteti, nevelni, erősíteni fogja. Hisz kinek ölébe adhatná gyermekét szentebb bizalommal az anya, mint mindnyájunk édes anyjának, a természetnek mindent ápoló, virágos ölébe, — s hol nyílnék annyi tér tanulnia — nőnie — gyarapodni — s élveznie, mint ott, hol minden mit lát s hall, csak szép, emelő és örök, mint a hit.

Vachott Sándorné.

Női ismerettár.

Az országgyűlés határozata 1848-ban. 1848-ban független felelős magyar miniszterium alakítottatott, s rendelték, hogy a király s annak távollétében a nádor s királyi helytartó a végrehajtó hatalmat a nevezett miniszterium utján gyakorolják; a miniszterium tagjai minden hivatalos eljárásukért felelősek levén, s Budapesten székelni tartozván.

A miniszterium hatáskörébe soroztattak mindazon tárgyak, melyek addig a m. kir. udv. kancellária, a kir. helytartótanács, s a kir. kincstár köréhez tartoztak, vagy ahhoz tartozniok kellett volna, s általában minden polgári, egyházi, kincstári, katonai s honvédelmi tárgyak.

A miniszterium tagjai: egy elnök, s kivüle még nyolcz minister.

A miniszterelnököt a király országbóli távolléte alatt, a nádor s kir. helytartó, nevezte ki ő felsége jóváhagyásával, ministertársait legfelsőbb jóváhagyás mellett, az elnök tette javaslatba.

A ministerek egyike folytonosan a király személye körül tartozék lenni, s mind azon viszonyokba, melyek a hazát az örökös tartományokkal közösen érdeklik, felelősség mellett befolyina.

A miniszteriumnak ezen tagján kivül, következő osztályai voltak: a) belügyek, b) országos pénzügy, c) közmunka és közlekedési eszközök és hajózás, d) földmívelés, ipar és kereskedelem, e) vallás és közoktatás, f) igazságszolgáltatás és kegyelem, g) honvédelem.

A ministerek felelősségére nézve rendeltetett, miszerint azok feleletre vonathatnak a) minden oly tettért, mely az ország függetlenségét, az alkotmány biztositékait, a fennálló törvények rendeletét, az egyéni szabadságot vagy a tulajdon szentségét sérti, s általok hivatalos minőségben követetik el, b) a kezeikre bízott pénz elcsikkasztásáért, s törvényellenes alkalmazásáért; c) a törvények végrehajtásában vagy a közszend és bátorság fenntartásában elkövetett mulasztásokért, a mennyiben ezek törvényes eszközökkel elháríthatók valának. Az ország jövedelmeiről s szükségseiről kimutatás s számadás a miniszterium által, megvizsgálás miatt, az évenként Pesten tartandó országgyűlésnek volt beadandó.

Az országgyűlési követek népképviseltek alapján rendeltettek választatni.

Választói képességgel bírtak azokon kivül, kik e jogot hazánkban 1848 előtt is gyakorolák, mindazon bennszületett vagy honosított, legalább 20 éves önálló és szabad lakosok, a) kik sz. kir. városokban vagy rendezett községekben 300 p. frtnyi házat vagy földet, egyéb községekben pedig $\frac{1}{4}$ telket vagy hasonló értékű vagyont bírnak; b) kik mint kézművesek, kereskedők, gyárosok, telepedve vannak; c) kik 100 p. forintnyi állandó s biztos évi jövedelmet kimutatni képesek; d) a tudorok, sebészek, ügyvédek, mérnökök, akadémiai művészek, tanárok, a Magyar tudós társaság tagjai, gyógyszerészek, lelkészek, segédlelkészek, községi jegyzők s iskolatartók; e) kik eddig városi polgárok voltak.

Választható pedig mindenki lehetett, ki választó volt, ha legalább 24-ik évét betölté.

Magyarország 109 választó kerületre osztott fel, melyek összesen 377 képviselőt választottak; s a két testvérország egyesülése is kimondatván, Erdélyre azonkivül 69 képviselő esett. A választás módja szabályoztaték.

Kimondatott a közös teherviselés, melynél fogva Ma-

gyarország minden lakosa 1848 óta minden közterhet különbség nélkül egyenlően s aránylagosan tartozzék viselni.

Az úrbér és az azt pótoló szerződések alapján addig gyakorlatban volt szolgálatok (robot), dézma és pénzbeli fizetések örökösen megszüntettek. Az úrbéri megszüntetett magán uri javadalmak statusadóssággá változtattak át.

Hitelintézet alapítása rendeltetett.

A megyei szerkezet népképviseltek alapján határozaték rendeztetni.

A censura örökre eltöröltetvén, s a sajtószabadság visszaállítván, ennek biztositékaul sajtótörvény hozott.

A törvényesen bevett minden vallásfelekezetre nézve, melyekhez az unitaria vallás is soroltatik, különbség nélkül, tökéletes egyenlőség s viszonsóság alapított meg.

A nemzeti szín és ország címere visszaállítottatott ősi jogaiba.

A személyes és vagyonbátorság, a közszend és belbéké biztositása tekintetéből, nemzeti őrsereg alakítása határozatott.

A sz. k. városok, mint önálló köztörvényhatóságok, ideiglenesen rendeztettek.

A közlekedési eszközök, névszerint vasutak, s vizsábályozások eszközölsére, a miniszterium 10 millió forintnyi alap alkotására hatalmaztatott föl.

Ezek voltak az 1848-ki országgyűlés főpontjai.

Mit 1848-ban a viharok megszakítának, egy évtizeden át vesztegelve, 1861-ben ébred újuló életre. Az asszonyok is anyák csak imádkozhatnak ily viszonyok közt a jövő nemzedék nevében: hogy szentesitse meg az úr azoknak sziveit, kik e hon jövője fölött, jelen országgyűlésünkön határozni fognak.

Igen, szentesitse meg sziveiket véghetlen irtalmában, hogy felülemelkedve dicvágy — népszerűség-kereset — személyes ellenszenvék — s gyűlöleten, szűnjék meg minden egyes magán ember lenni, s csak a honfi, a hazáját igazán szerető honfi, maradjon a tettek mezején, hogy mindnyájan egyet akarva, őrizkedjék minden egyes a pártra-szakadástól! Hiszen összetartva sem vagyunk sokan, ó mint győzhetnének hát, ha egymás ellen fordulunk.

Ki ne találná természetesnek, ha azok, kik mindig szerették e hazát, kik szép és bús napjaiban egyenlően hű fiaik voltak s arra szentelék egész lételüket, hogy keserveit enyhítsék, s dicsőséggel — s fénynyel árasztzák még gyászát is, ki ne találná természetesnek, ha azok csak ovatosan, lelkiismeretükkel szigoruan számot vetve, bátorokdnak imádot haza- juk sorsa felett eldöntő szót emelni?

Hiszen sokkal könnyebb tért engedni régen elnyomott keserveinknek, sőt pillanatnyilag még dicsőséget is többet szerez, — de ók nagyobbak, mint hogy elfelejthetnének hogy a haza nem egysesék hanem mindnyájunk szent tulajdona s habár az egyesnek hatalmában áll életét, vagyonát s mindenit föl-áldozni a hazáért, a hazát egysesékrét koczkáztatni nem szabad.

Oly sok éve már, hogy alig érezhettük magunkat honn saját hazánkban is; — mit mi annyi fájdalommal nélkülöz- tünk: imádkozunk hazánkért a jövő nemzedéket karjaink közt tartva, talán meghallgatja Isten az anyák imádsá- gát, s multunk szenvedéseiert szebbs boldogabb jövőt szánva gyermekeinknek, fölvilágosítja s megszentesi azok sziveit, kik egyetértve, mindent tehetnek.

Felelős szerkesztő **Vachott Sándorné.**